

AT 2010

Videnskabelige eller teknologiske
gennembrud 1851-1914

- med dramatik i spil

-v/ fagkonsulent Hedvig Gerner Nielsen

Tidsrummet 1851-1914

- ▣ Et tidsrum kan omfatte flere perioder, flere gennembrud - helt frem til 1914
- ▣ Tidsrummet 1851-1914 er karakteriseret ved, at det (i Danmark) markerer overgangen – et paradigmeskift - fra romantikken til ”det moderne” (se flere eksempler i ressourcerummene)
- ▣ Naturalisme, realisme, symbolisme, futurisme, vitalisme, fin de siècle er nogle af de ismer, der er på spil.

Du skal vælge en sag, der optager dig

- ▣ Enten A. Et videnskabeligt gennembrud som fx Marx' økonomiske og politiske, Darwins biologiske, Einsteins kvantemekaniske, Freuds psykologiske teorier, Nietzsches filosofiske (se ressourcerummet rum 1 for mange flere)
- ▣ Eller B. En teknologisk landvinding som fx Edisons glødelampe, fono- eller telegraf, filmfremviseren, kloakering, aspirin, drejescenen, Eiffeltårnet (se ressourcerummet rum 1 for flere)

Når du har fundet dit gennembrud

- Du har fundet et videnskabeligt eller teknologisk gennembrud fra perioden 1851-1914 – du har altså din sag
- Overvej, hvilket fag, der skal i spil for at kunne arbejde relevant med gennembruddet
- Udvælg dernæst et samarbejdsfag, som kan hjælpe med at belyse, ”hvilke forudsætninger eller konsekvenser gennembruddet havde eller fortsat har inden for kultur, samfund eller erkendelse”
- Tjek, at du nu står med to fag:
 - Hvor det ene er på mindst B-niveau
 - Som dækker to faglige hovedområde

Du skal nu undersøge gennembruddets fremkomst

- ▣ Du er her på research i ressourcerummene
- ▣ Du søger ny litteratur og medier i begge fag
- ▣ Går på nettet, finder en informationsmedarbejder, der kan hjælpe dig videre
- ▣ Du vælger de faglige metoder, du vil anvende
- ▣ Noter flittigt til det videre arbejde

Videnskabelige gennembrud og dramatik – nogle eks.

- ▣ Freuds psykoanalyse er inspireret af Ibsens dramaer og Stanislavskijs skuespillerteknik
- ▣ Stuart Mills teorier om kvindernes underkuelse kan bruges med fx Ibsen, Amalie Skram, Strindberg (måske?)
- ▣ Nietzsches teorier (og Brandes') om overmennesket og "Guds død" kan bruges med Strindberg, Ibsen
- ▣ Einsteins relativitets, Bohrs komplementaritetsteori og Heisenbergs usikkerhedsrelation påvirker dramaturgien i efterkrigstiden

Teknologiske gennembrud og dramatik – nogle eksempler

- ▣ Edisons glødelampe ændrer både scenografi, skuespillerteknik, instruktørens rolle, forholdet mellem scene og sal og dramatikernes krav til iscenesættelse (herunder Appia, Graig, Ibsen, Herman Bang)
- ▣ Drejescenen (1896) fik vældige konsekvenser for fx Piscator og Max Reinhardt i samtiden, men også helt op til i dag
- ▣ Film og fotografi betyder, at realismen på scenen får konkurrence, symbolismen dukker op

Skuespillerteknikker i forlængelse af gennembrud

- ▣ Stanislavskij – den psykologiske indlevelse (Freud)
- ▣ Biomekanikken – Meyerhold (Marx)
- ▣ Übermarionetten – Craig (Nietzsche)

Problemformulering

- ▣ Find hjælp til afgrænsning i rum 2
- ▣ Lav foreløbig problemformulering efter din sædvanlige model
- ▣ Vær opmærksom på, at problemformuleringen evt. skal justeres undervejs i processen
- ▣ Næste skridt er at skrive synopsen

Synopsis

- ▣ Består af
- ▣ a) problemformulering
- ▣ b) de tre niveauer, der skal besvare opgavens krav
- ▣ c) af en konklusion

Opgavens krav og konklusion

- ▣ Undersøgelsen – det undersøgende og redegørende niveau
- ▣ Belysningen – det argumenterende niveau
- ▣ Diskussionen
- ▣ Konklusion og evt. oplæg til hvad du vil arbejde videre med frem til mdl. eksamen

Du skal undersøge

- ▣ Du har tidligere undersøgt dit gennembrud og noteret til den redegørelse, som du skal lave i synopsen (se tidligere dias)
- ▣ Du skal altså undersøge og redegøre for gennembruddets fremkomst
- ▣ Du skal også undersøge hvilke metoder og hvilken viden fra de to fag, du vil anvende
- ▣ I dansk er der således mulighed for både sproglige, mediemæssige og litterære metoder
- ▣ I dramatik er der mulighed for både tekst-, realisations – og forestillingsanalyse

Du skal belyse

- ▣ I hvilken forstand der var tale om et gennembrud
- ▣ Her argumenterer du altså for din tese: at der er tale om et gennembrud.
- ▣ Argumenterne kan være hentet i samtiden eller hentes i konsekvenser fra senere tid (fx teori om gener, der først får betydning i genetikken i det 20.århundrede?)

Du skal diskutere

- ▣ Enten hvilke forudsætninger gennembruddet havde inden for a) kultur eller b) samfund eller c) erkendelse
- ▣ Eller hvilke konsekvenser det havde (i samtiden) inden for a) kultur eller b) samfund eller c) erkendelse
- ▣ Eller hvilke konsekvenser det har haft (i eftertiden) inden for a) kultur eller b) samfund eller c) erkendelse

Konklusion og videre arbejde

- ▣ Husk denne del!
- ▣ Husk studierapporten!
- ▣ Husk at det er skønt at blive klogere!